

1987

19 1-7

d'n Myerlese Koerier

le Jaargang 1987, nr. 1

Uitgave van de leden van de

Heemkundekring "Myerle".

Redactie/secretariaat:

Kerkakkers 39,

5731 BT Mierlo

Tel. 04927 - 63116

INHOUDSOPGAVE

- Voorwoord	5
- Toneelvereniging	6
- Acte	7
- Vrijkesven	10
- Politieke familienamen Leuven	12
- Contributie 1987	15
- Gelijkheid, Vrijheid, Broederschap	16
- Grafzerk kerk Mierlo	20
- Bevolking Mierlo 1908	24
- Jan Daendel	25
- Zure regen en monumenten	28
- Jubileumprogramma Brabants Heem	31
- Uitbreiding gemeente Helmond	33
- Nationale wedstrijd	37

Voorwoord

Onlangs heeft het bestuur van onze vereniging besloten om een contactblad in het leven te roepen.

Een blad waarin onze leden kunnen publiceren waarmee men bezig is, zoals voortgangsrapportage en uitkomsten van een onderzoek kort samengevat. Uitwisseling van informatie, aankondigingen van activiteiten op plaatselijk en provinciaal heemkundegebied. Enfin een heel skala van onderwerpen waaruit geput kan worden.

Het is de bedoeling om een eerste stap te doen, welke vatbaar is voor uitbreiding en die financieel haalbaar is. Getracht zal worden om meerdere keren per jaar een uitgave te laten verschijnen. Dat dit mede afhankelijk zal zijn van het aanbod van copy moge duidelijk zijn.

Daarom doen wij een beroep op onze leden om copy aan te leveren. U kunt Uw verhaal doen en anderen kunnen daarvan kennis nemen en mogelijk geïnspireerd worden.

Wij wensen vanuit het bestuur alle medewerkers veel succes en de lezer veel lezersplezier toe.

Namens het bestuur H.K.M.

H. v.d. Vleuten, vz.

Toneelvereniging „Thalia et Melphomène”

Mierlo.

De Toneelvereniging "Thalia et Melphomène", gevestigd bij den heer P. van Wijk- van Lierop, slaat flink de hand aan den ploeg; met ijver wordt er gestudeerd aan een paar stukken, wel de moeite waard er een paar uur voor over te hebben.

De reeds aangesloten leden vorderen goed, dank den onvermoeiden ijver van regisseur en directeur, en naar wij vernemen hebben zich ook reeds een paar gerenommeerde tooneelstukken van elders aangemeld, om bij de eerstvolgende uitvoering hunne talentvolle krachten te toonen. Uit de school klappen mogen wij niet, toch durven wij wel te melden, dat verschillende eereprijzen hunne borst versieren. Dus liefhebbers van een degelijke uitspanning, op naar "Thalia", daar wordt iets keurigs vertoond.

Bron: De Zuidwillemsvaart, 9 jan. 1909.

Acte

6. Gemeentearchief van Helmond. Rechterlijk archief an Helmond (RAH), inventarisnr. 188. Interrogatoriën, 1700-1745.

Akte waarbij een aantal schepenen uit Helmond een verklaring afleggen betreffende hun onderzoek naar de verwondingen van ondervorster Frans Tempelaar, hem door Aert Goorts van Mierlo tijdens het schutten van vee toegebracht, 1 mei 1720.

1. Wij, Pieter de Cort, presid(en)t, Dirck Deckers,
2. Gerardt Huberti en Joseph van Geffen, schepenen
3. der stadt Helmont, doen cond en certificeren mits
4. desen, dat wij ons in faveur van justitie hebben
5. vervoegt ten huysen van Frans Tempelaar, onder-
6. vorster deser stadt, en dezelve te bedde leggende
7. en gequetst bevonden op het hooft, sodanigh dat me
8. de hersenpan bloot sagh leggen. Waerop hem
9. Tempelaar, vanwegens het officie affgevraegt sijde,
10. wanneer, door wien, hoedanigh, op wat plaetse en in
11. wiens presentie hij de voors(egde) quetsuere ofte wonde
12. hadde gekregen ofte hem was geïnfligeert, heeft
13. daerop verclaert, dat hem deselve wonde op gisteren

14. namidd(ag) de clocke omtrent seven
ueren door Aert Goorts
15. van Mierlo was toegebracht met off door
het werpen
16. met een backsteen bij en aen de huysige
van
17. Goort Jansen van Mierlo, vader van den
voors(egden) Aert Goorts
18. van Mierlo. En dat alsdoen daarmede
present waren
19. den schutter Nicolaes Roos, mitsgaders
meergemelte
20. Goort Jansen van Mierlo, met desselfs
twee knegts,
21. waarvan hem, Tempelaer, de namen niet
bekent
22. waren. En verclaerde hij, Tempelaer,
verders dat
23. dit was toegekomen bij occasie en ter
oorsaeke
24. van 't schutten der beesten en schapen
van den voorn(oemden)
25. Goort Jansen van Mierlo. Verders ende
laestelijck
26. hem, gequetste, affgevraegt sijnde wie,
wanneer van
27. dese quetsuere (dat God almagtigh wil
verhoeden) mogte
28. comen te overlijden, in den doorslagh
quam te leggen,
29. heeft daerop geantwoordt: den voorn(oem-
den) Aert Goorts van Mierlo.
30. t'Oirconde der waerheyt hebben wij,
schepenen voorn(oem)t,
31. de minute deses ondertee kent op heden
den eerste mey
32. seventienhondert en twintigh.

33. (w.g.) G. Huberti P. d. Cort, presid(en)t.
34. (w.g.) D. Deckers, 1720
35. (w.g.) Joseph van Geffen.
36. Mij present,
37. (w.g.) W. v. Ommeren, s(ubstituut)-
s(e)cr(etar)is.

Vrijkesven

In 1232 werd Eindhoven tot stad verheven door Hertog Hendrik van Brabant en werd het een gesloten gemeenschap met zelfstandig bestuur, zoals zoveel tot stad verheven nederzettingen.

De naam Vrijstraat, de straat, die van het einde van de Volderstraat naar het westen loopt, geeft aanleiding tot zeer voor de hand liggende gissingen, dezelfde waartoe de namen als Vrijerslaantje en Jufferslaantje in andere plaatsen leiden.

Zo simplistisch is de zaak echter niet. Dit blijkt uit oudere schrijfwijzen, die helaas slechts zeer zelden genoteerd zijn. Voor het jaar 1447 komt Vrijcstraat voor, en in 1569 Vrijckstraet. In plaats van het doorzichtige woord VRIJ hebben we nu te maken met het woord vrijck, dat in het geheel geen aanwijzing geeft.

Een punt van vergelijking bieden intussen de woorden Vreek, gehucht onder Deurne, en het Vrijkesven onder Mierlo. De naam Vreek onder Deurne luidde oorspronkelijk Vredewijk en was de plaats, waar oudtijds de volksvergadering onderlinge geschillen beslechtte en "in vrede legde". Het Vrijkesven ligt bij een zeer interessant oud-Germaans middelpunt in het noordelijk gedeelte van de Mierlose Heide, waar een uitgebreid urnenveld, een ven, dat Galgeven heet, en twee heuvelreeksen, die zeer duidelijk tot plaats van samenkomst hebben gediend allerlei herinneringen wakker roepen.

Het Vrijkesven is zeer waarschijnlijk het ven bij de Vrijk = vredewijk, waar de oude bewoners van Mierlo en Geldrop hun geschillen beslechtten. Aan de hand van deze gegevens ligt de veronderstelling voor de hand, dat de Vrijstraat is aangelegd in de Vredewijk, toen deze zijn betekenis verloren had. Dit tijdstip valt voor Eindhoven vóór het midden van de vijftiende eeuw, in welke tijd Philips de Goede de vroedschappen instelde, omdat het voor de stedelingen te bezwaarlijk werd de telkens terugkerende volksvergaderingen bij te wonen.

Bron: Brabants Heem, 1950

Politieke familienamen uit Leuven

Op 27 januari 1789 wordt er bij de toegangspoort van het Leuvense Vondelingentehuis een baby aangetroffen. Aan de kleren van de vondeling is een briefje bevestigd waarop geschreven staat dat ze die middag om 1 uur geboren is en de voornamen Maria Theresia draagt. Dezelfde dag wordt het meisje gedoopt met deze voornamen en ze krijgt als familienaam ENFIN. Zij is de eerste van negenendertig vondelingen die in 1789 in Leuven worden aangetroffen.

De andere vondelingen krijgen bij hun doop de volgende voor- en familienamen:

- 7.2 -Petrus Alles,
- 10.2 -Joanna Maria Gaetom
- 16.2 -Antonius Zeep
- 23.2 -Joanna Ende
- 25.2 -Joannes Maegere
- 2.3 -Maria Ratten
- 3.3 -Franciscus Antonius Worden
- 22.3 -Cecilia Vet
- 23.3 -Lucia Metge
- 4.4 -Antonius Stolen
- 14.4 -Franciscus Goed
- 17.4 -Dominicus Zoodat
- 20.4 -Ludovicus Stelen
- 6.5 -Michael Herboots
- 8.5 -Leopoldus Rooven,
- 14.5 -Josina Plunderen
- 23.5 -Philippus Geene
- 5.6 -Anna Catharina Zonde
- 14.6 -Henricus Meer
- 14.6 -Paulus Enis
- 16.6 -Josephus Helaes
- 23.6 -Dorothea Onder

5.7	-Maria Elisabetha Watti
20.7	-Martinus Rannen
24.7	-Michael Leeven
29.7	-Carolus Wij
31.7	-Anna Maria Galges
14.8	-Christina Pruijsman
19.8	-Joannes Baptista Recruet
29.8	-Augustinus Canon
27.9	-Bartholomeus Komtons
27.9	-Matthes Helpen
17.10	-Bernardus Uijtde
23.10	-Benedictus Slaever
31.10	-Nicolaus Nije
13.11	-Catharina Vande
1.12	-Fredericus Booze
27.12	-Elisabeth Tyran

Op het einde van de achttiende eeuw regeerde keizer Jozef de tweede over de zuidelijke Nederlanden. Hij was niet erg geliefd. Ondermeer vaardigde hij een edict van religieuze tolerantie uit (1781), hij hief de beschouwende kloosters op (1783) en moderniseerde het gehele bestuursstelsel en de rechterlijke macht (1787). Door al deze maatregelen ging hij hevig in tegen het rechtsgevoel van de bevolking en dreigde er alom verzet. Dit verzet leidde inderdaad tot de zogenaamde Brabantse Omwenteling (1789). Het spreekt vanzelf dat de vreemdelingen (Oostenrijkers en anderen) niet erg geliefd waren in de Zuidelijke Nederlanden, ook niet in Leuven. Ook blijkt dat uit de naamsgeving van de Leuvense vondelingen uit het jaar 1789, hier boven genoemd. Immers alle namen achter elkaar gezet leiden tot de volgende wens: "Enfin alles gaat om zeep. En de maegere ratten worden vet met gestolen goed, zoodat stelen, herboots roven, plunderen geen zonde meer en is.

Helaes, onder wat tirannen leeven wij: galges, pruijsman, recruet, canon. Komt ons helpen uijt de slavernije van de booze tyran!"

Als we nu, bijna tweehonderd jaar later, het telefoonboek van de stad Leuven voor ons nemen, blijkt dat er van enige van deze vondelingen de naam bewaard is gebleven.

In het telefoonboek treffen we o.a. de volgende familienamen aan: Alles, Zeep, Herbots (vgl. Herboots), Geenen (vgl. Geene), Enis, Helaers (vgl. Helaes) en Wij. Politieke familienamen van tweehonderd jaar geleden!

Bron: Gens Nostra, november 1982

Contributie

Een nieuw verenigingsjaar is weer begonnen. Ondanks het feit dat onze inkomsten nauwelijks stijgen, maar onze uitgaven wel omhoog gaan, streven wij ernaar door middel van een zuinig beleid de contributie niet te verhogen. Voor 1987 blijft de contributie dan ook op hetzelfde peil, te weten: gewone leden fl. 30,-- en 16- en 17-jarigen alsmede meerdere gezinsleden fl. 15,--.

Wij verzoeken U beleefd maar dringend de contributie zo spoedig mogelijk te voldoen, zodat de vereniging haar financiële verplichtingen op een soepele wijze kan nakomen. Tevens bespaart U hierdoor de HKM extra onkosten, werk en moeite, zoals het verzenden van herinneringen.

Tenslotte verzoeken wij U onze vereniging binnen Uw familie- of kennissenkring te promoten. Wij kunnen best nog wat extra leden gebruiken. Meer leden geeft meer financiële armslag, met als gevolg een gezonder en bloeiender verenigingsleven. Mogen wij op Uw medewerking rekenen? Bij voorbaat dank.

Annie Berkers,
Penningmeester.

Gelijkheid Vrijheid Broederschap

De municipaliteit (gemeentebestuur) van Mierlo aan de representanten (vertegenwoordigers) van het Brabants volck.

Nadat wij bij de leve uwen onder het dwinglandig en tyranniek (wreed/willekeurig) jok van oranie gesucht hebben berooft van al onse regten, so sien wij huijden, tijt gebooren, dat de regtvaerdighij, die soo lang gelijk begraven heeft gelegen, wederom word hulde gedaan; daarom geven wij met behoorlijk respect te kennen aan U ed. onse Representaten (vertegenwoordigers) waer wij alle ons vertrouwen in stellen.

Dat sekren Willem Enkevoort, geboortig van Mierlo, in zijn leven cardinaal, alhier tot Mierlo heeft gefondeert (gegrondvest) en gestigt een Gods of armhuis voor twalf oude behoeftige mannen, dienstbode, en eene priester, alle in het voorschreven Godshuis wonende, en daar over gestelde provisoren (tijdelijke geestelijke verzorgers in deze stichting) en eene rentmeester, welke provisoren, nadat er van de familie geen meer in 't leven sijn, die bequam sijn om het gesijde Godshuijs te besturen, in het testament genoemd worden. Die altste kerkmeester, die waerachtig pastoor tot Mierlo en die prior ofte pater der Convents (gemeenschap in een klooster) van de regulieren (geestelijke) tot woensel bij Eijndhoven.

Deze hebben verplaets naer de stat die wiste dat als dien regeren sullen nae haerder competentie (bvoegdheid) en welvaart van den selve Godshuijsen en instellen sullen

enen goede man die her geerden
 zijn van de gelden des voorschreven
 Godshuijsen die rentmeester alle
 jaer eens omtrent Paschen zal doen wettige
 rekening, bewijs en reliqua (herinneringen)
 van zijn ontvanck en uitgevente, dit zijn
 woorden uijt een autentiek copy getrocken.
 Dat bij reductie van de staten Meijerij van
 's-Hertogenbosch van tijt tot tijt die
 revenuen (inkomsten) zijn vermindert en wel
 namentlijk door het willekeurig aanstelle
 der bewindhebbers, die nieten waeren volgens
 het testament en doorgaens meer voor hun
 eijgen en familie als voor den armen besorgt,
 en dat so eijndelijk de alimentati van de
 twalf oude mannen heeft opgehouden en van de
 nog resterende inkomsten (die wij onder-
 schept hebben nog over de achthondert gul-
 dens 's jaars te zijn de juste inkomens
 konnen wij niet bepaelen mits den rentmeester
 Daniël Josephus rombouts, woonende tot Nunen
 dit ons niet heeft willen bekend maeken,
 niet tegenstaende wij tot twee mael toe
 twee gecommitteerde (gevolmachtige) uijt
 ons medeschepenen tot hem deswege gesonden
 hebben) gaet meest nae den vreemden. Soo dat
 den armen ingesetenen dat ons bekend is, hier
 maer vier en twintig guldens van treckt,
 sijde d'een een arme blinde dochter, den
 andere eenen arme bijna blinde jongman, die
 ieder 's jaers plegen te trecken twalf gul-
 den maer dit jaar heeft hij hun ook niet
 willen betaelen hetwelcke een groote hardig-
 hijt is voor ons ingesetenen. Daer het
 buiten alle twijfel is dat de intentie van
 de fondateur (grondlegger/oprichter) is zijn
 geboorte plaets buijten anderen te favori-
 seren (begustigen) en wel namentlijk valt
 het nu hard daer onse arme kas door de
 groote duurte en de langdurige winter
 teenemael uijtgeput is en in schult steekt.

Den armen heeft nog twee sinneloose tot geel (= greel of gareel) te houden. Daar bij nog twee lamme en aan de vallende siekte onderhevige hier te houden, behalve dan ordinaire (gewone) behoeftige, soo dit den armen in eenen desolaeten (troosteloos en berooid) staet is. En door de gemeentekas niet kan geholpen worden, omdat er zelfs te Kort schiet. Dit arme gesprek metied gesijt sou kunnen worden voorsien met de revinuën van voorschreven armenhuijs rede waerom wij municipaliteit (gemeentebestuur) en met ons alle borgeren ons begeben tot U Hoog Edele; Onse representanten (vertegenwoordigers) om de provisoren (beheerders/verzorgers) aan te stellen volgens het testament of door de volckstem of door Uwe representanten en ook den rentmeester at testellen, die de revenuën meest aan sijn familie weet te besteden, die als een suspecten persoon (verdacht persoon) moet aensien worden, als staende te boek voor eenen lelijke oraniekant, en niet alleen heeft hij de naem maer ook de daed, gelijk gebleken heeft want soo haest als de segenpraelende Fransen (vijanden van het oranje vee en alle dwingelanden) kunnen voet op ons grondgebied zetten (stellen), aenstonts de vlugt heeft genomen.

Wij hopen dat wij onse wensen en verlangen mogen becomen en al is het dat de fondatie (grondbeginselen) eijgentlijk voor de Roomse is gemaect en dier sedert heel dien tijt wijnig of niet van genooten hebben soo willen wij nogthans ten ware Edele Representanten anders ordonneren (bevelen) geen uijtneming of uijtsondering van religie (geloof) macken maer ider naer rata (evenredig aandeel) van sijnen nood daer mede behulpzaam zijn, dit ons toegestaan wordnde zal den

middel zijn om den armen te kunnen redden en de inkomsten inplaats van te verminderten vermeerderen.

In welk vertrouwen wij met eerbied onder-
teekenen binnen Mierlo den 22e september
1795 was geteekent

D.V. Stekelenborg, president

A.T. v. Haegen

Thomas van der Putten, schepenen

Hendrick Raijmackers, schepenen

Thomas Sloots, Goort van den Broeck schepenen.

In margine (notitie in de kantlijn) stont;
zij dese gestelt in konden van de rentmeester
Daniël Josephus Rombouts om binnen den tijd
van 8 daegen na insinuatie (wettelijke
kennisgeving) te dienen van bericht met
overlegging bij copie autentiek (origineel)
der acte van fondatie waarop het Godshuijs
in dese adresse (officiële brief) gestelt
geltig is. Actum (zo gedaan) in de vergade-
ring der provisionele (voorlopige bewind-
hebbers) representanten (vertegenwoordigers)
van het volck van Bataefs Braband binnen
Tilburg den 25e september 1795 het eerste
jaar der Bataefse vrijheid was gearapheert,
J.A. Krieger. onderstont ter ordannantie
(verordening) van de selve, was geteeckend
P.J. Vogelvanger.

Den 29e afgegeven. Voor gelijkkluidet af-
schrift,

E. de La Court.

Notarieel archieft 1795
Gem. archief Helmond

R. Weijs

Grafzerk bij de Kerk te Mierlo.

H.J.C. Eycken

Kanunnik - Kapelaan - Ridder.

In vroegere tijden werden de overledenen rondom, ja zelfs in de kerk begraven. Op sommige dorpen zie je het nog dat het kerkhof rondom de kerk is. Ook in Mierlo werden de doden rond de kerk begraven, het is nog te zien aan de ommuring waar de scheiding lag tussen kerkhof en tuin.

In 1906 heeft het kerkbestuur een kerkhof aan laten leggen zoals we het nu nog kennen. Tot in het begin van de jaren '60 zien we de priestergraven aan de voorkant van de kerk gehandhaafd.

Bij de restauratie van de kerk zijn deze graven verplaatst naar het kerkhof.

Eén graf bleef echter gehandhaafd en trok mijn aandacht. Een kapelaan die de titel "Hoogerwaarde" voerde dat is toch niet de gewoonte.

Bij toeval ontdekte ik enige jaren geleden op een tentoonstelling in het kasteel te Geldrop het bidprentje en foto's van "onze" kapelaan.

Deze tentoonstelling was gewijd aan de Fam. Eycken naar aanleiding van een schenking van het familiearchief, sieraden e.d. door een nazaat in België aan de Gemeente Geldrop. Bij navraag bleek dat de ambtenaar, de heer van Asten, mij meer over de familie kon vertellen. Ik maakte een afspraak met hem op het kasteel te Geldrop.

Het hele familieverhaal, in geuren en kleuren kreeg ik te horen, compleet met foto's en archiefstukken en stamboom. Mijn interesse ging allereerst uit naar "den Hoogerwaarde" van de familie. Alhoewel van hem niet zoveel te vinden was, waarschijnlijk omdat hij maar 32 jaar is geworden, kreeg ik toch voldoende informatie om een stukje geschiedenis te schrijven over Henricus J.C. Eycken. Geboren in 1854 als zoon van een zeer welgestelde fabrikantenfamilie was hij niet onbemiddeld. Zijn ouders, Jan Mathijs Eycken en Anna Swane bewoonden het huis, wat later dienst heeft gedaan als Gemeentehuis. Om zo'n statig herenhuis te bewonen, zeker in die tijd, dan mag je van een zeer rijke familie spreken. Van zijn moeder kan gezegd worden dat ze zéér godsdienstig was. Oorspronkelijk was de familie afkomstig uit het Belgische Hamont alwaar zij een kaarsenfabriek, uitspanning, bierbrouwerij en boerderij met vele landerijen bezeten. De overgrootvader van "onze" kapelaan, gehuwd met de Geldropse fabrikantendochter Lucia v.d. Heuvel kwam na het overlijden van zijn vrouw met zes kinderen naar Geldrop. Met zekerheid kan gezegd worden dat hij gestudeerd heeft op het klein seminarie te St. Michielsgestel. Hier was in die tijd Mgr. v.d. Heuvel uit Geldrop regent, hij was bovendien een familielid van de Eycken. In het archief zijn nog foto's van het Groot Seminarie aanwezig waarop hij staat afgebeeld.

Zijn studietijd heeft hij in de normale tijd gedaan en op 26 jarige leeftijd is hij tot priester gewijd in Den Bosch.

Kapelaan Eycken was maar 6 jaar priester toen hij op 32 jarige leeftijd stierf. Slechts enkele maande na zijn wijding werd hij benoemd tot kanunnik te Rome en drie jaar later te Loretto.

Bij het bisschoppelijk archief in Den Bosch wist Rector Peijnenburg mij precies te vertellen wat zijn staat van dienst was in het bisdom, nl. kapelaan te Drunen en Mierlo. Hij heeft geen studie in Rome gedaan zoals aanvankelijk werd gedacht, maar is wel in Rome geweest, dat was in die tijd niet ongebruikelijk voor priesters van rijke huize. De titels kanunnik die hij voerde zijn vermoedelijk voor veel geld gekocht evenals het Ridderschap in de orde van het H. Graf. Het zijn eretitels die verder geen betekenis hebben.

Dat hij van pracht en praal hield en zich daarmee omringde blijkt uit een foto waarop hij als kanunnik in vol ornaat staat afgebeeld. Als kanunnik mocht hij het bisschoppelijk paars dragen!

Zijn benoeming als kapelaan te Mierlo zou gezien moeten worden dat hij ziekelijk was, zodat hij dicht bij zijn familie in Geldrop woonde.

Zijn negen jaar jongere enige broer Antoon was ook priester van het bisdom. Als op-richter van de parochie te Knegsel is hij veel eenvoudiger dan zijn broer gebleken. Hij ging door het leven als dorpspastoor met grote reislust.

Zo is de naam van de fam. Eycken in Geldrop uitgestorven, de zonen waren priesters. Een dochter huwde ene Schellens, de andere ene Mignon, beide fabrikantenzonen te Eindhoven. Slechts zeer summier heb ik enige wetenswaardigheden over de kapelaan en zijn familie verteld.

Toch opmerkelijk dat er nog zoveel naar aanleiding van een grafzerk te vertellen is.

Henk v.d. Vleuten.

De bevolking van Mierlo in 1908

Loop der bevolking over het jaar 1908.

Getal op 1 jan. 1908	M	V	Tot.
	1401	1366	2767
Vermeerderd:			
door geboorten	45	53	98
door vestiging	84	98	182
Totale vermeerdering	129	151	280
Verminderd:			
door overlijden	41	38	79
door vertrek	74	84	158
Totale vermindering	115	122	237
Totaal vermeerderd met	14	29	43
Alzoo op 1 jan. 1909	1415	1395	2810

Er werden 21 huwelijken voltrokken en
4 kinderen levenloos aangegeven.

Bron: De Zuidwillemsvaart, 9 jan. 1909.

Jan Daenvels, beroep voerman.

We schrijven 1704, een oorlog is gaande en wel de successie oorlog, omdat de Spaanse macht bij de vererving te veel aan Frankrijk toeschrijft, daar is Nederland en zijn bondgenoten tegen, dus.

Maar ook al liggen de Franse troepen hier in de buurten van Mierlo en is het zuidelijk deel van Nederland bezet, dat houdt niet in dat Jan Daendels van beroep voerman en rijdende geregeld tussen de Heerlijkheid van Mierlo op s'.Hertogenbosch, dat al omtrent de veertig jaren, hij niet bij de pakken neer kan zitten.

Die welke onder eede verklaarde dat, op een zekere dag nl. 30 augustus 1704, krijgt hij een opdracht van de Predikant van Mierlo, een zekere Hermanus Cuypers, om een aantal boeken en lijnwaden verzameld in een grote mand op te halen, ten huize van zijn vader wonende te s'.Hertogenbosch.

Zo gezegd zo gedaan, maar op de terugweg te Gerwen werd hij staande gehouden door 12 Franssoldaten, aangevoerd door iemand, hoogstwaarschijnlijk de commandant van die troep soldaten, die zich Viseral noemde onder het regiment van (drie d'Alanson?). Jan Daendels zijn wagen werd van boven tot onder nagekeken wat hij zoal vervoerde en gevraagd voor wie de spullen bestemd waren. Zodra ze hadden vernomen, dat de spullen van de Predikant van Mierlo waren, begonnen ze met dat goed te gooien en werd ermee gesmeten, het leek erop dat ze het wilde vernielen.

Toch hebben de soldaten besloten dat de kar met deze keer als voerman, de commandant zonder dat Jan Daendels bij zijn kar mocht komen, onder begeleiding van de soldaten zijn doorgereden tot aan de herberg "de drie Swaentjes" onder Mierlo, deze was gelegen aan de noordzijde van de Marktstraat. Daar aangekomen maakten de soldaten zoveel kabaal, dat er zo een aantal mensen op de been waren, om het gedoe daar gade te slaan. En wederom werden de boeken en lijnwaden van de kar gesmeten en maakten men aanstalten om de boeken te verbranden.

De commandant al zeggende "Het zijn Geuzenboeken en hadden wij den Geuzenhond zelf, zoo zouden wij hem voor den kop schieten". Ik denk dat de omstanders het toch een kwalijke zaak vonden en er werd dan op een of andere manier, door de toeschouwers een gouden pistool aangeboden, om zo de commandant mild te stemmen en daardoor voorkwamen, dat de boeken en zij het meer verbrand werden.

Het goed werd door de soldaten toch maar weer op de kar gesmeten, al bleek al gauw dat ze met het gouden pistool geen genoegen namen, want er werd geopperd dat ze toch nog genoodzaakt waren om de goederen die op de kar lagen naar het Franse leger te rijden. Terwijl de patrouille weg rijdt zitten de omstanders ook niet stil.

Want dat Jan Daendels met de Franse soldaten aan het einde van Mierlo worden achterhaald, door den koster en de burgemeester van Mierlo.

Die wel inzagen dat er iets geregeld moest worden, daar is ook aan voldaan, want de kar en de goederen kreeg men terug, na een betaling van 12 pattacons.

Na een hele omweg zijn de goederen toch nog op de plaats van bestemming aangekomen, nl. bij de predikant van Mierlo.

Doch was hiermede de kous nog niet af, want op 15 december 1704 stapt Jan Daendels naar Helmond om bij de notaris Hendrik van Rijp dit verhaal te doen, om het zwart op wit te doen hebben.

Omzo de 12 pattacons en het in geldwaarde gouden pistool te doen verantwoorden.

getekend; Joost Voet

: Hendrik Jaspers, beide inwoonders
der stad Helmond

Dit merk heeft gestelt Jan Daendels

die verclaert niet te kunnen schrijven.

getekend: Hendrik van Rijp.

Not. archief Helmond. Inv. nr. 35 folio 13r-14v.

Zure regen en monumenten

Zure regen was 10 jaar geleden nog voor bijna iedereen een onbekend begrip. Op dit moment kunnen we er bij dagelijks over lezen, dikwijls betrekking hebbend op onze bossen. Ook Mierlo krijgt er zijn deel van mee. De vennen van de Strabrechtse heide b.v. zijn 20 x zo zuur als ze zouden moeten zijn. De naam Strabrechtse heide zal ook binnen afzienbare tijd een toponiem zijn geworden, want ieder jaar verdwijnt er meer en meer heide en komt er mede door verzuring gras voor terug.

Ook in het Kuipersbos is voor iedere opletten-de wandelaar de verzuring duidelijk waarneembaar. Enige voorbeelden: kleine takken die direct uit de stam ontspruiten, de zgn. noodscheuten. Doorzichtige kronen, waar het een gesloten bladerdak had moeten zijn, ook vervroegde bladval, verkleurde naalden en omgekrulde bladranden zijn geen goed teken.

Mierlo is zo gevoelig omdat we hier op een kalkarme zandgrond leven. Kalk neutraliseert nl. zuur. Wij zullen dus ook veel meer schade ondervinden bij dezelfde hoeveelheid neerslag als bijv. in het westen van ons land waar de bodem wel veel kalk bevat.

Wat is zure regen?

Zure regen is een verzamelnaam voor verzurende afvalgassen in de lucht. die neerslaan op de bodem en dus ook op gebouwen in de vorm van stofdeeltjes, gas en oplossingen in neerslag. Het gaat dus dag en nacht door.

De belangrijkste stoffen die voor verzuring zorgen zijn: zwaveldioxide (SO_2), stikstofdioxide (NO_x) en ammoniak (NH_3) in de verhouding 50 %, 20 %, 30 %.

Het hoge percentage ammoniak is in verhouding met streken om ons heen zo hoog i.v.m. de hoge concentratie bioindustrie op de brabantse zandgronden.

Ammoniak (NH_3) is toch een apart verhaal. Ten eerste slaat het overgrote deel in de omgeving neer, in de tweede plaats kan ammoniak in de lucht omgezet worden in ammonium (NH_4) het tegenovergestelde van zuur een zgn. basisstof. Een gedeelte van zwavel en salpeterzuur wordt dus door ammonium geneutraliseerd. Toch blijft zoals we al zagen, ammoniak voor 30 % verantwoordelijk voor de zure regen.

Zwaveldioxide (SO_2) komt vrij bij het verbranden van fossiele stoffen, steenkool, olie enz. De verantwoordelijkheid moeten we dus zoeken bij electriciteitscentrale's en industrie. Zwaveldioxide is niet alleen in oorspronkelijke vorm uiterst schadelijk voor het milieu, maar zet zich ook om in zwavelzuur (2 SO_4).

Stikstofdioxide (NO_x) komt vrij bij verbranding onder hoge temperaturen, veroorzaakt door wegverkeer, industrie en elektriciteitscentrales. Deze stikstof-zuurstofverbindingen slaan neer in de vorm van salpeterzuur (HNO_3).

Gevolgen voor onze monumenten.

Om enig inzicht te krijgen: de beelden van het Acropolis van Athene hebben de laatste tiental jaren meer geleden dan de 2400 jaren hiervoor. Zo zijn er over heel Europa talrijke voorbeelden te noemen van historische gebouwen en beeldhouwwerken die zwaar aangetast of zelfs gevaarlijk geworden zijn. Regelmatig zien we dan ook rond historische gebouwen hekwerken geplaatst om publiek tegen vallend gesteente te beschermen. Alle natuursteensoorten, maar vooral kalksteen, kalk of magnesiumhoudende zandsteen en marmer worden sterk door zure regen aangetast. Aan de buitenkant ontstaan gipskorsten die afbrokkelen en versneld afspoelen. Zo vervallen de mooiste beelden, ornamenten, bogen en pinakels tot lelijke vromloze stukken steen. Hier komt nog bij dat veel natuursteen door ankers op hun plaats worden gehouden die op hun beurt door zure regen versneld wegroesten en breken.

Een van de bekendste voorbeelden voor ons Brabanders is wel de St. Jan in Den Bosch die bijna altijd in de steigers staat om schade te herstellen.

De schade door verzuring aangericht aan de nederlandse monumenten bedraagt op dit moment jaarlijks zo'n 30 miljoen gulden. De schade blijft niet beperkt tot de gebouwen, maar dringt zelfs door tot onze archieven zodat ook waardevolle en unieke documenten aangetast worden.

Bronnen: Stop zure regen
Ministerie van Volkshuisvesting

Zure regen
World Information Servide
on Energie.

Hans Berkers.

Jubileum-Programma*
 1947-1987
 Brabants Heem 40 jaar

Zaterdag 7 februari	Openingsmanifestatie te Tilburg.
Zondag 8 en 22 mrt.	Archeologische Studiedagen te Boxtel.
Zondag 3 mei	Dag der Brabantse Heemkundige Musea
Woensdag 6 mei	Leergang Volkskunde:
prof.dr. S. Top: Heemkunde- Volkskunde en hun raakvalken
Woensdag 20 mei	Symposium "Het Kleine Monument"
Woensdag 3 juni	Leergang Volkskunde:
drs. E- Thielemans:
"Volksgeneeskunde".
Zaterdag 20 juni	Studiedag Genealogie
12-15 augustus	Heerlijk Heemkamp te Bergen op Zoom.
Vrijdag 18 sept.	Studiedag Planologie.
Zaterdag 10 okt.	Congres i.s.m. het Centrum voor de Studie van Land en Volk van de Kempen te Tongerlo.
Zaterdag 31 okt.	Studiedag Heemkunde en Onderwijs.

- Woensdag 4 nov. Leergang Volkskunde:
prof.dr. S. Top: "Als
de dood voor de dood:
volkskunde en dodencultus".
- Woensdag 11 nov. Symposium Landesaufnahme.
- Zaterdag 21 dec. Slotmanifestatie.

* Wijzigingen voorbehouden. Nadere berichten
volgen via het tijdschrift Brabants Heem,
de Koerier en de Brabantse dagbladen.

UITBREIDING VAN DE GEMEENTE HELMOND?

Zoals U onlangs in de krant heeft kunnen lezen werd er in de Raad van Helmond weer geopperd om Mierlo bij Helmond te voegen. Dit was niet de eerste keer zoals blijkt uit onderstaand schrijven.

no. 13.A.I.

Uitbreiding der gemeente Helmond met gedeelten van de gemeenten Mierlo en Aarle-Rixtel.

Ingevolge art. 131 der gemeentewet moet het ontwerp van wet tot uitbreiding der gemeente Helmond met gedeelten van de gemeenten Mierlo en Aarle-Rixtel, hetwelk ons door Ged. Staten bij brief van 8 april 1925 G.nr.355. IIIe afd.A. is toegezonden, worden voorgelegd aan het oordeel van de Raad en van eene door de kiezers voor den raad te kiezen commissie uit de ingezetenen.

Voorop stellen wij dat steeds het doel van ons streven was: EEN ZELFSTANDIG MIERLO ZOO GROOT EN KRACHTIG MOGELIJK. Het deed ons daarom genoeg uit het voorliggend wetsontwerp te mogen constateren dat Heeren Gedeputeerde Staten hun aanvankelijke standpunt om Mierlo als zelfstandige gemeente op

te heffen, door het eene gedeelte bij Helmond en het andere bij Geldrop te voegen, hebben herzien. Wij meenen daarvoor aan het College onze erkentelijkheid te betuigen al kunnen wij niet verhelen, dat de voorgestelde annexatie van een deel der gemeente bij Helmond ons zeer onaangenaam getroffen heeft. Immers elke vermindering van grondgebied en inwonertal, doet afbreuk aan de ontwikkeling en bloei onzer vooruitgaande gemeente. Wij hadden daarom verwacht uit de memorie van toelichting de overtuiging te zullen krijgen dat de belangen welke door het voorliggend wetsontwerp gediend worden, verre zouden uitgaan, boven de belangen, welke wij te behartigen hebben. Schoon noode zouden wij dan hebben medegewerkt om de belangen van Mierlo's ingezetenen te offeren voor het algemeen welzijn der streek, in de overtuiging dat ook Mierlo de gunstige gevolgen daarvan wel ondervinden zou. Bestudeering van het ontwerp heeft echter niet tot dit resultaat geleid.

Mierlo is een sterk vooruitgaande gemeente. Sinds 1890 vermeerde de bevolking met 70 %. Landbouw naast industrie breiden zich uit, zoodat naar onze meening de factoren aanwezig zijn voor een zelfstandige ontwikkeling.

Uit welken gezichtshoek wij het grondgebied van Helmond ook bezien, wij kunnen niet de overtuiging krijgen dat gebrek aan grondgebied een normale stadsontwikkeling zou in de weg staan. Hoogstens 25 % van Helmonds oppervlakte is bebouwd.

Het adres van ingezetenen van Mierlo-Hout is ons alleen bij naam bekend.

Wij hebben daaraan nimmer eenige waarde kunnen toekennen en om de wijze waarop het tot stand kwam en om de wijze waarop de onder-teekening plaats vond.

Voor ons is er van een stedelijk en landelijk deel geen sprake. Wij kennen Mierlo allen (ook het Hout) als een groot Noordbrabantsch dorp, waar naast vele landbouwers ook vele arbeiders wonen en waar naast landbouwerswijken arbeiderswijken gelegen zijn. Tevergeefs zochten wij daar naar eenig stedelijk karakter. Het deel dat volgens het ontwerp geannexeerd zou worden betreft voor veruit het grootste gedeelte, buurtschappen, welke uitsluitend door landbouwers worden bewoond. Vermenging van stedelijke en landelijke bevolking zal daarom naar onze mening door de voorgestelde annexatie niet worden voorkomen, maar integendeel veel eerder bevorderd.

Wij zijn er van overtuigd, dat het Politietoezicht te Mierlo een vergelijking met Helmond glansrijk kan doorstaan en meenen het te mogen betwijfelen of annexatie bij Helmond den zelfkant ook in dit opzicht wel in betere conditie brengen zal.

Met alle waardering voor het doel, dat Heeren Gedeputeerde Staten met het voorliggend wetsontwerp beoogen, hebben wij de overtuiging, dat de voorgestelde annexatie niet in het belang is van Mierlo, niet door het algemeen belang wordt gevorderd en dus strijdt met de circulaire van Gedeputeerde Staten van den 19 november 1919 G.no.340 IIIe afd.

Het komt ons voor dat voornamelijk finantieele overwegingen Helmonds bestuur er toe hebben geleid bij Gedeputeerde Staten

om uitbreiding van grondgebied aan te dringen.

Wij meenen goed te doen U verder te verwijzen naar onzen brief, aan Gedeputeerde Staten d.d. 3 october 1923 no.11.A-I.

Wij stellen daarom Uwen Raad voor an Gedeputeerde Staten als uw oordeel te berichten, dat hij zich tegen de voorgestelde annexatie en in 't algemeen tegen elke annexatie die de zelfstandigheid van Mierlo of een gedeelte daarvan aantast verzet.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MIERLO,

Gem. archief MIERLO. Inv.nr. oud 26/3
Inv.nr. nieuw 162

P v.d. Berk

Groote Nationale Wedstrijd in
Comische Solo- Scènes,
voor Bekroonde Humoristen.

Mierlo.

Blijkens de advertentie, voorkomende in het nummer van heden staat ons heden over 8 dagen, 24 januari e.k. wederom een aangename avond te wachten; doch niet zoozeer het aangename, als wel de kunstavond is het, die hem ons met verlangen tegemoet doet zien. Op genoemden datum immers zal er een wedstrijd in comische solo- scenes gehouden worden bij de kinderen v.d. Kemenade, voor bekroonde Humoristen.

Als wij weten wie het is, die dit op touw heeft durven zetten en het tot hiertoe gebracht, och, we zijn dan van zijn succes verzekerd, al heeft hij dan van den een of anderen buitenstaander wat moeilijkheden ondervonden.

Hieraan werd deelgenomen door 10 bekende Humoristen:

1. L. Sanders, Eindhoven met "Liefde en Huwelijk".
2. L. v.d. Waarsenburg, Helmond met "Om 't Ja-woord".
3. A. Broers, Heusden met "De bedroefde Rekrut".
4. Jac. Heijwegen, Helmond met "Dat heb ik niet".

5. Th. W. v.d. Berg, Helmond met "Hannes de Porder".

Pauze

6. M.H. de Koning, Stratum met "De ongelukkige Schoolmeester".
7. J. v.d. Westelaken, Den Dungen met "Hannes de Kalverkoopman".
8. H. Kuipers, Woensel met "Mijns vaders les".
9. P. v.d. Voort, Budel met "Nelly of terug van de Bruiloft".
10. A.A. Horvers, Woensel met "Luie Hannes".

Bron: De Zuidwillemsvaart, 23 januari 1909.